

Кристијан ОЛАХ

Институт за књижевност и уметност, Београд
kristijanolah84@hotmail.com

КАДРОВИ ОД РЕЧИ:
О ДУХОВНОСТИ ФИЛМА У РОМАНИМА
ТЕОДОРА РОСАКА *ТРЕПТАЈ* И ПОЛА ОСТЕРА
КЊИГА ОПСЕНА

Рад ће се бавити романима Теодора Росака *Трептај* (1991) и Пола Остера *Књига опсена* (2002), односно начином на који се филмско стваралаштво, фиктивно или стварно, сагледава у њима. И у једном и у другом роману протагонисти – који припадају академском миљеу – упуштају се у потрагу за несталим филмским уметницима: код Остера, за глумцем неких филмова (који се повукао из јавности), а код Росака, за редитељем такође неких али и звучних црно-белих филмова (који је, упркос великом утицају на своје савременике, мистериозно ишчезао). Поставља се питање шта је то што ове протагонисте, као и саме ауторе романа, привлачи у почецима филмске уметности, са посебним обзиром на поетику ноар филмова. Фокус ће, притом, бити на Росаковом роману, где замршена потрага за несталим редитељем и његовим изгубљеним делом превазилази своје културолошке претпоставке у правцу религијско-духовних спознаја: гностичке визије света која се мање или више прикривено (а заправо свесно заверенички) наметала младој филмској публици, што поетички преко филмова Б-продукције, попут хорора и ноар филмова, што преко употребе такозваног двадесет петог кадра који око није у стању визуелно већ само подсвесно да региструје, захваљујући чему се у роману оцртава тајна историја филмске уметности у двадесетом веку. У раду ће, дакле, бити речи о културолошким, поетичким, филозофским и духовним питањима која проистичу из књижевног суочавања са филмским стваралаштвом.

Кристијан Олах (Вршац, 1984) је научни сарадник, запослен од 2011. године на Институту за књижевност и уметност у Београду, прво на пројекту „Културолошке књижевне теорије и српска књижевна критика“, а од 2020. на Одељењу за историју српске књижевне критике и метакритике. Завршио је дипломске (2010), мастер (2011) и докторске студије (2017) на Филолошком факултету Универзитета у Београду. Назив докторске дисертације је „Књижевнотеоријско дело Николе Милошевића“. Аутор је монографије *Књига-Бог: (постмодерна) духовност у Хазарском речнику Милорада Павића* (2012). Са Маријом Грујић организовао је научни скуп „Филм и књижевност“ 2018. године и уредио међународни зборник радова *Филм и књижевност* (2020). Са Милицом Мустур уредио је тематско-проблемски зборник радова у спомен Милану Радуловићу *Књижевност – теологија – филозофија* (2018). Као докторант, више пута је награђиван: 2011. Бранковом наградом Матице српске на научни подмладак; 2011. добио је Награду из фонда „Радмила Поповић“ за најбољи дипломски рад из предмета Српска књижевност XX века, одбрањеног на Филолошком факултету Универзитета у Београду 2010. године; 2013. монографија *Књига-Бог* била је уврштена у ужи избор за Награду „Исидора Секулић“.